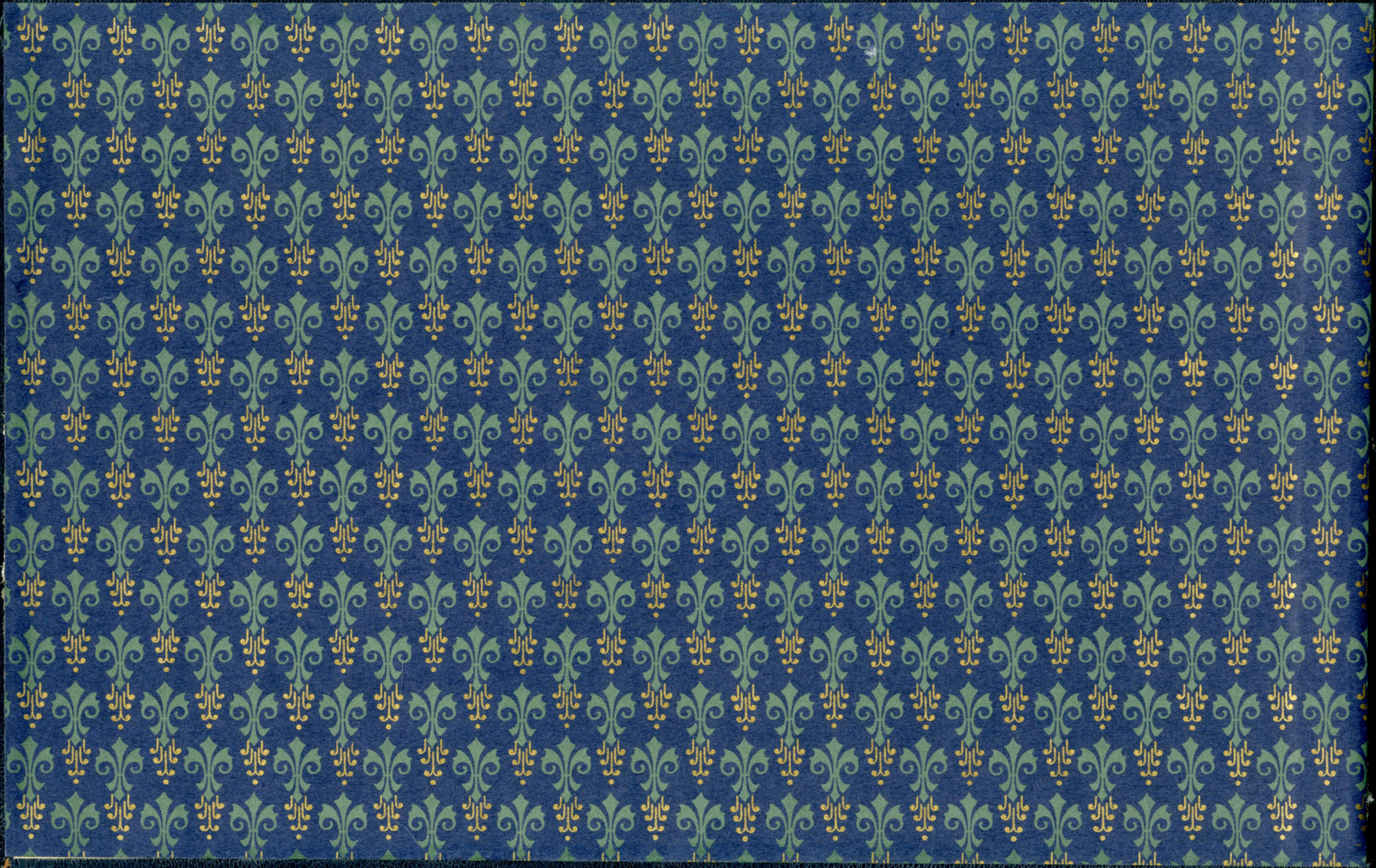
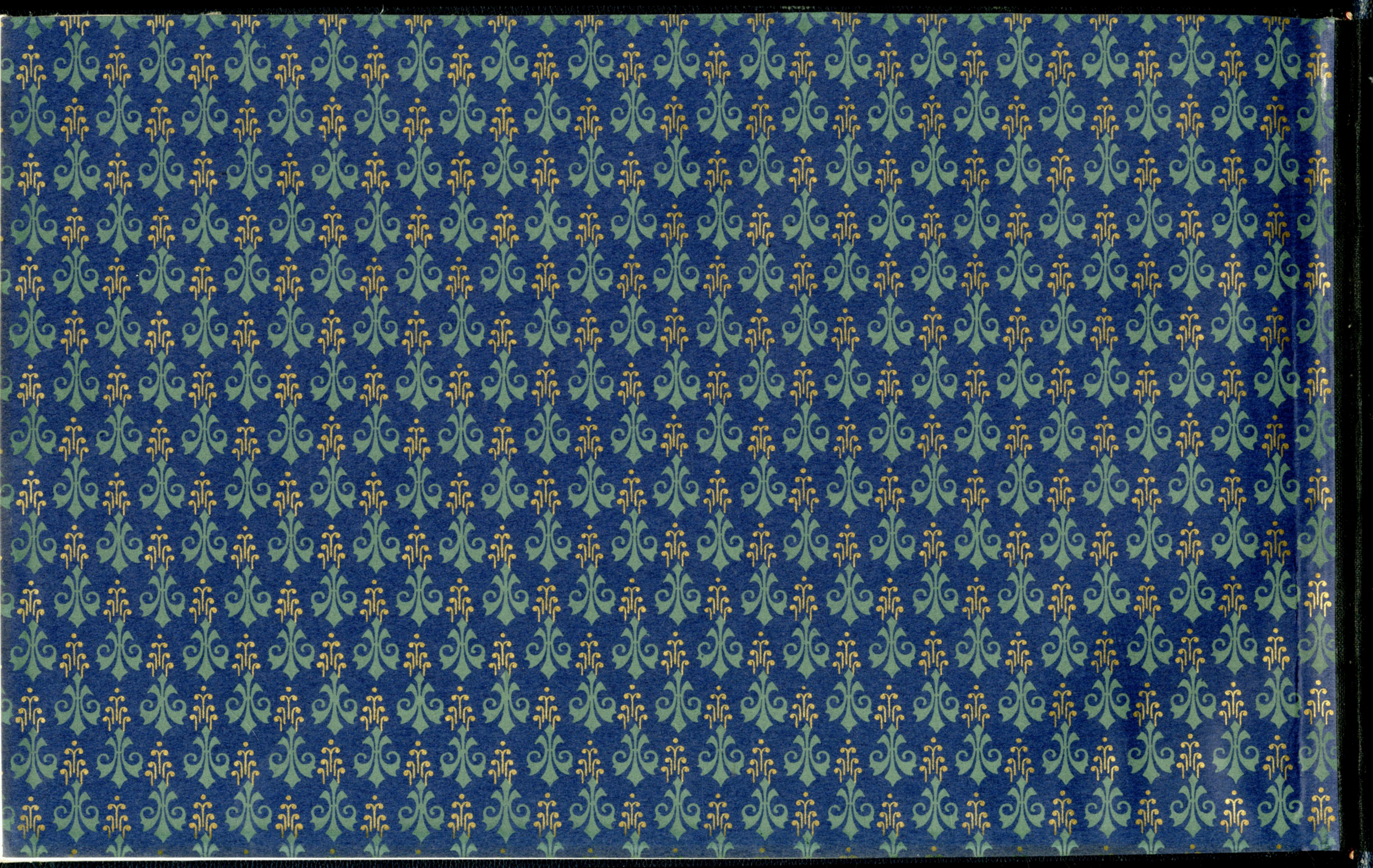


Emlékirat

„BÁRÓ PODMANICZKY GÉZA ÉS HITVESE, SZÜLETETT GRÓF
DEGENFELD-SCHOMBERG BERTA KÖNYVTÁRÁ”-NAK
FELAVATÓ ÜNNEPÉLYÉRŐL







V. 41

1877

1877

1877

Continuat

A bölcsesség kezdete
az Úrnak felelme.

CII. Eseltár 10.

1

I

D. báró Radvinszky Albert egyetemes felügyelő, az 1929. év nyarán D. báró Pónay Dezső útján arról értesült, hogy gróf Degenfeld-Schomberg Pál a nagynéjétől, báró Podmaniczky Gizáné, született Degenfeld-Schomberg Bertá grófnőtől örökölt kiskartali könyvtárát a Magyarhoni, Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyetemes Egyháznak kívánja adományozni?

Az egyetemes felügyelő ezen értesülése a nevezett adományozó részéről megerősítést nyervén, az egyetemes felügyelő Dr. Scholtz Cs. kár, egyetemes levéltáros, kíséretében a könyvtárát a helyszínen megtekintette, s miután az adományozó a helyszíni szemle alkalmával a könyvtár szekrényeit, állványait és egyéb értékes berendezési darabjait és felszerelési tárgyait is felajánlotta az egyháznak, az egyetemes levéltáros a könyvtárát is tartozékait az 1929/1930. év telén Budapestre szállította s azokat az egyetemes egyház VIII. ker. Üllői út 24. számú székházábanak udvari épületében, az e vigre átalakított I. emeleti termekben elhelyezte, illetve felállította.

Az egyetemes felügyelő ezen adományról az 1929. évi november 15-i rendes egyetemes közgyűlés elé terjesztett évi jelentésében a következőkben tett jelentést:

„... Egy korszakos jelentőségű ügyről tartozom jelentéssel a Féliszékelendő Egyetemes Közgyűlésnek. Azután, hogy annyi erkölcsi és anyagi veszteség érte egy-

I

D. báró Radvinszky Albert egyetemes felügyelő, az 1929. év nyarán D. báró Pónay Dezső útján arról értesült, hogy gróf Degenfeld-Schomberg Pál a nagynéjétől, báró Podmaniczky Gizának, született Degenfeld-Schomberg Bertától örökölt kiskartali könyvtárát a Magyarhoni, Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyetemes Egyháznak kívánja adományozni?

Az egyetemes felügyelő ezen értesülése a nevezett adományozó részéről megerősítést nyervén, az egyetemes felügyelő Dr. Scholtz Cs. kár, egyetemes levéltáros, kíséretében a könyvtárát a helyszínen megtekintette, s miután az adományozó a helyszíni szemle alkalmával a könyvtár szekrényeit, állványait és egyéb értékes berendezési darabjait és felszerelési tárgyait is felajánlotta az egyháznak, az egyetemes levéltáros a könyvtárát is tartozékait az 1929/1930. év telén Budapestre szállította s azokat az egyetemes egyház VIII. ker. Üllői út 24. számú székházábanak udvari épületében, az e vigre átalakított I. emeleti termekben elhelyezte, illetve felállította.

Az egyetemes felügyelő ezen adományról az 1929. évi november 15-i rendes egyetemes közgyűlés elé terjesztett évi jelentésében a következőkben tett jelentést:

„... Egy korszakos jelentőségű ügyről tartozom jelentéssel a Féliszázelendő Egyetemes Közgyűlésnek. Azután, hogy annyi erkölcsi és anyagi veszteség érte egy-

házunkat, boldogság számomra, hogy egy nagy erkölcsi és anyagi értéket képviselő, fejedelmi adománnyal való gazdagodásunkról adhatok számot.

Gróf Degenfeld-Schomberg Pál a boldogult nagynénjéről, báró Podmaniczky Géza né született gróf Degenfeld-Schomberg Bertáról örökségképpen reá szállt, mintegy 25-30000 kötetet tartalmazó, nehai báró Podmaniczky Lajos és nehai báró Prónay Sándor, egyetemes felügyelő, gyűjteményét is magában foglaló, hatalmas könyvtárát az egyetemes egyháznak adományozta azzal a kikötéssel, hogy az, mint „Báró Podmaniczky Géza és hitvese, született gróf Degenfeld-Schomberg Berta könyvtára” hűlön kezeléssék.

Egyházunk szétdarabolása óta sokszor tetetett fájdalmas panasz tárgyává, hogy legértékesebb könyvtáraink odavesztek, szinte teljesen könyvtár nélkül maradtunk. A Gondviselés ihlette a fenköltlelkű adományozót arra az elhatározásra, amellyel egyházunkat ebből a súlyos helyzetből kimentette. Elhatározásában, amint az alapítólevélben mondja, az a körülmény vezette, hogy a könyvtár az ősi evangélikus báró Podmaniczky és báró Prónay családtól származik, amelynek az alapítólevélben említett tagjai az evangélikus egyház hívei voltak és annak életében ilyenként részt vettek. Megható a családi tradíciók ilyen tisztelése, ami napjainkban, amelyeknek nemzedéke annyira hajlamos minden hagyományos öröklött érték elhanyagolására.

Onnek a gazdag könyvtáralapítványnak az ügyvéd természetesen

külön is foglalkozik jelen közgyűlésünk, de lehetetlen arról már itt a legmélyebb hála, ó-
szinte érzésével nem szólnom. A felajánlott adományt a kikötött feltétellel az egye-
temes közgyűlés hozzájárulásának előfeltételzésével természetesen elfogadtam és
azért a nemeslelkű adományozónak személyesen és meleghangú iratban is köszönetet mondtam:

A könyvtárnak az egyetemes egyház székházába való átállítására, amellyel
Dⁿ Scholtz O. sz. kár. egyetemes levéltárost bíztam meg, már folyamatosan van. Reményem
szerint sikerül a könyvtár számára amelynek díszes szekrényeit és polcait is meg-
kaptuk - az egyetemes székházban, némi átalakítással és átcsoportosítással megfele-
lő elhelyezést biztosítanom. Kérem ehhez az egyetemes közgyűlés meghatalmazását.

Ez alkalommal bemutatott egyuttal Degenfeld Pál grófnak
alábbi szövegű adományozó és alapító levele:

Adományozó és alapító levél.

En alól is írott gróf Degenfeld-Schomberg Pál tudtul
adom mindenknek, akiket illet, a következőket:

Meglevén győződve, hogy néhai nagyúri gróf Degenfeld-
Schomberg Berta, asszóni Bárné Podmaniczky Géza özvegye kíván-
ságának megfelel az, hogy az általa férjével együtt megalapított és
gyarapított, jelenleg még. Kiskartalán lévő értékes könyvtár, amely meg-
boldogult Nagyúri örökségképen tulajdonom, lehetőleg a maga egészében

együtt maradjon és így szolgáljon a hazai közművelődésnek és ez leginkább azáltal
érhető el, ha ez a könyvtár erkölcsi testület tulajdona, evégett, tekintetbe véve azt
is, hogy eme könyvtár néhai aszódi Bircó Podmaniczky Lajos és néhai Bircó
Pónay Sándor a magyarhoni evangélikus egyház egyetemes felügyelőjének
könyvtárait is magában foglalja és hogy Bircó Podmaniczky Géza is, mi-
ként az előbb megnevezettek, az evangélikus egyház hívei voltak, annak köz-
ügyeiben résztvettek, a jelenleg Niskartalon lévő könyvtáramat ezennel aján-
dikul felajánlom a magyarhoni evangélikus keresztény egyetemes egyháznak a
következő feltételek mellett:

A könyvtár Bircó Podmaniczky Géza is hitvese Gróf
Degenfeld-Schomberg Berta könyvtára nevet viselje.

A magyarhoni evangélikus keresztény egyetemes egyház köteles a
könyvtárt megfelelően elhelyezni, elidegeníthetetlenül megőrizni és gondosan
kezelni. Mirel ezen adományozó is alapító oklevelet kiállítottam is saját-
kezű aláírással is megerősítettem.

Füglason, 1929. szeptember 5-én

Degenfeld Pál gróf s. k.

A Magyarhoni Agostai Hitvallású Evangélikus Keresztény
Egyetemes Egyháznak 1929. évi november hó 15. napján Budapesten
megtartott évi rendes egyetemes közgyűlése jegyzőkönyvének 35. pontjában foglalt

határozattal kimondotta, hogy:

Ezen nagylelkű adományt a legmélyebb hálával fogadja és az adományozó nemes gróf által megállapított feltételek mellett a könyvtárat: „Baró Podmaniczky Géza és hitvese született gróf Degenfeld-Schomberg Berta könyvtára” néven önállóan helyezi el, azt elidegeníthetetlenül megőrzi, megfelelő gondossággal kezeli és tudományos kutatásokra rendelkezésre tartja.

Az egyetemes közgyűlés a felügyelői jelentést köszönettel és az adományozó iránt kifejezésre juttatott háláérzetével tudomásul vette, egyben köszönetet mondott D. báró Pécsey Dezső t. b. egyetemes felügyelőnek a báró Podmaniczky Géza és hitvese, gróf Degenfeld-Schomberg Berta könyvtárának adományozása körül kifejtett buzgólkodásaiért.

Az egyetemes levéltáros ívi jelentésében a könyvtárra vonatkozólag ezt jelentette:

„Ez időszereint legnagyobb és legsürgösebb feladatom a néhai báró Podmaniczky Géza és hitvese, gróf Degenfeld-Schomberg Berta által alapított s az örökös, Degenfeld-Schomberg Pál gróf által egyházunknak ajándékozott kiskartali könyvtárnak Budapestre szállítása, s annak az imaházi épület I. és II. emelletein való elhelyezése. A mai napig helyszűke miatt - míg csak 68. láda könyvet szállíthattam be, de remélem,

hogy a könyvtár berendezését - némi átalakítások után - míg a tél folyamán
megkezdhetem, s a könyvtár legkésőbb a jövő év őszén megnyitható lesz."

II.

Az 1930. évi egyetemes közgyűlés elé terjesztett egyetemes felügyelői jelentésnek idevágó része a következőket tartalmazza:

A báró Podmaniczky Géza is hitvese, született gróf Degenfeld-Schomburg Berta könyvtáráról a megbízott könyvtáros Dr. Scholtz Oszkár egyetemes levéltáros, külön jelentésben számol be:

Ebben az összefüggésben csak a következőket kívánom megemlíteni:

A könyvtár részére beszereztem néhány báró Podmaniczky Géza né, szül. gróf Degenfeld-Schomburg Berta fényképét, amely a nagyszonyt a könyvtárban, íróasztalánál dolgozva, ábrázolja.

Az egyetemes színháznak a könyvtár befogadására szolgáló helyiségei némi átalakításon mentek keresztül, viszont a Luther-könyvtár is múzeumnak ezzel kapcsolatban más helyiségekbe való átköltöztetése azoknak a helyiségeknek átalakítását tette szükségessé. Ez utóbbi költségeinek fedezésére a Luther-könyvtár is múzeum részére az egyetemes közgyűlés jóváhagyásának reményében 3.981.80 pengő kamatmentes kölcsönt nyújtottam, amely a Luther-könyvtár is múzeum évi 1.000 pengő egyetemes egyházi segélyében nyerhet négy éven át fedezetet.

A tetemes költségekhez - nehogy a múlt évi egyetemes közgyű-

és által előirányzott összeget tud keljén lépniünk, - hozzájárulást kértem a könyvtár-
tárgyjúró nagyszony családjának a tagjaitól. Ennek az akciónak a során
D. báró Prónay Dezső 1000.-, egyetemes felügyelő, 2000.-, báró Harkányi János
1000.-, Palay Tiborné 200.-, Lyka Döme 200.-, báró Prónay Kóza 100.-, és
báró Prónay Isoxi 100.- pengőt adományoztak. Egy kifejezett kívánságra
nem nevezhető forrásból egyházi kultúrcélokra kezimhez befolyt 5000.- pen-
gő adományt ugyancsak a könyvtár költségeinek részben való fedezésére for-
ditottam. Bizonytal a fátisztelendő egyetemes közgyűlés helyeslésével
és hozzájárulásával mondhatok a nagylelkű adományozóknak tekintélyes
adományaikért ezúttal is őszinte hálás köszönetet. A befolyt adományok
terhére a könyvtár átvétele, átszállítása, berendezése és rendezése körül kifejtett
fáradásainak honoráriumá cimmén D. Scholtz Oskár egyetemes levél-
tárosnak 1000.- pengőt fizettem ki. A nagy fizikai fáradtságot is igényelt
munka erkölcsi jutalma az elért szép eredmény.

Az egyetemes levéltáros pedig a könyvtári munkálatokról és cél-
tűzéseiről alábbi jelentést terjesztette be:

„Ez évben legfőbb teendőmnek tekintettem az említett könyvtár-
nak Kiskartalról Budapestre való beszállítását, és annak az egyetemes
egyház udvari épületében való felállítását, hogy a könyvtár, mielőbb meg-
nyitható és használatba vehető legyen.

Feladatokat jelentékenyen megkönnyítette az a körülmény,
hogy a könyvtár adományozója - Degenfeld. Pál gróf ir - a könyvtár
diszes szekrényeit, összes polcait, és egyéb berendezési tárgyait is egyhá-
zunknak adományozta. Másrészt azonban a budapesti helyiségekben
különböző átalakítási munkálatok (az egyik mennyezet teher-
bírásiának növelése, egy ajtó áthelyezése, egy vasbetonfal emelése
stb.) váltak szükségessé, mely munkálatok miatt a könyves lá-
dák kibontása s a könyvek elhelyezése csak folyó évi március
elején volt megkezdhető.

A rendezést meglehetősen megláttotta elsősorban az a kö-
rülmény, hogy a könyvek külsején a cídulakatalógusban feltalált
számozás (: folyószám és az illető szekrény és polc száma) egyáltalán
nem volt, - a könyv fedél belső lapján pedig csak a könyvek egy
részénél volt feltüntetve. Ezt a számozást tehát előzőleg el kellett
végezni, hogy a könyvtár használatba vétele után minden könyv azon-
nal megtalálható legyen. Tekintettel továbbá arra, hogy a szekré-
nyeken is a helyi térvizonyoknak megfelelő, többrendbeli átalakításo-
kat (: szűkítés, magasítás stb.) kellett végeztetni, a könyvek jó része
más szekrénybe, vagy más polcra került, mint amelyben, illetve
melyen eredetileg állott és ezért a változásokat is minden egyes

könyvön is a cédulakatalógusban is fel kellett tüntetni. Ezeknek az apró-
likos, előre nem látott munkálatoknak kérem betudni azt, hogy a könyvtár
rendezése - bár annak keresztülvitelére az egyetemes felügyelő úr segéderő-
ket is bocsátot rendelkezésemre - csak néhány hét múlva fog teljes
befejezést nyerni.

Hogy a könyvtári helyiségekben, melyeknek egyelőre olvasó-
termekül is kell szolgálniuk - a könyvtár fejlesztésére is maradjon némi
hely, a nagyobb értékkel bíró könyveket (régí, magyar könyvtár, és-
nyomtatványok, XVII. századbéli könyvek) - az egyetemes felügyelő úrtól
kikért engedély alapján - a levéltár földszinti tűzmentes termében, (és
pedig a ritkaságokat a vasszekrényben) helyeztem el, ami biztonsági
szempontból is célszerűnek fog bizonyulni.

Egyébként a könyvtárt a levéltárral együtt a Magyar Állam-
nos Biztosító Társulatnál - egyelőre, csak 200000 - Pengő erejéig -
tűzkár ellen biztosítottam.

A könyvtár az alapítók után fennmaradt feljegyzések sze-
rint közel 30000 kötetből áll és 32 szakra van osztva; ezek között
az I. - XIV. szak foglalja magában a Magyarországra vonatkozó
munkákat (circa 7000 kötet) és ezek között a 338 darabot szám-
láló „Régi magyar könyvtár”. A többi szak között leggyakrabban

a XI. (szépirodalom) 2677 kötettel, a XVI. (historia és segéd-
tudományai) 2400 kötettel, a XVII. (gazdaság) 2056 kötettel és
a XVIII. (theológia, egyháztörténet stb.) 2038 kötettel; a könyvtár-
nak különleges értéket képezik továbbá a - néhai Podmaniczky
Lajos báró által gyűjtött s díszes kötésük révén is figyelmet érdemlő
- görög és latin klasszikusok. (XVIII. szak 1290 kötettel).

A könyvtár-használatabarátételt illetőleg tisztelettel ja-
vaslom:

hogy az erre vonatkozó- és szakemberek bevonásával
elkészítendő- szabályzatnak kidolgoztatására és életbelépteté-
sére az egyetemes közgyűlés elnökségét méltóztassék felhatal-
mazni.

Hogy pedig a könyvtár az jelenlegi nehéz gazdasági
viszonyok között is - midőn jelentékenyebb anyagi támoga-
tásra sem az egyházi, sem a világi hatóságok, sem a társa-
dalom részéről nem számíthat, - mégis némileg fejlesz-
tendő legyen, tisztelettel javaslom:

méltóztassék úgy egyházunk testületeit, mint
egyes híveit felszólítani, hogy nélkülözhető, vagy különös
megőrzésre érdemesített könyveiket - kiváltképen pedig az evan-

gélikus egyházra; híresebb evangélikus emberekre vonatkozó evangélikus irók, tudósok műveit tartalmazó; vagy az evangélikus lakosságú országok és országrészek közéleti viszonyaira, történetére stb. vonatkozó könyveiket könyvtárunk gyarapítására, egyházunknak adományozni, illetve (magánosok részéről) egyházunkra hagyományozni sziveskedjenek?

Mert ami közelebről a könyvtár további fejlesztését illeti, az kétségtelen, hogy a mai fejlettebb irodalmi viszonyok között midőn általános jellegű könyvtáraikat míg a legtekintélyesebb és rendszeres anyagi támogatást élvező könyvtártulajdonosok (Magyar Tudományos Akadémia, Magyar Nemzeti Múzeum) is könyvtelenek hova - tovább szakkönyvtárakká átalakítani - a báró Podmaniczky Géza né született gróf Degenfeld-Schomburg Berta könyvtára is csak úgy válhatik a nemzeti köznevelés különösen megbecsült értékeivé, ha (kegyeletesen megtartva egyébként azt, amit az alapítók nagy gondnal és áldozattal összegyűjtöttek) megszerezni iparkodik, mindazon munkákat, amelyek az evangélikus egyházzal és általában a reformációval szoros, vagy legalább is lelkiileg elvitathatatlan kapcsolatban állnak?

Ha ezzel az céltűzéssel vesszük használatba könyvtárunkat, ugyan joggal remélhetjük, hogy az így evangélikus társadalmunk, mint pedig a köz-

hatóságok részéről, növekedő megbecsüléssel fog találkozni, és idővel - azoknak szélesebb, mérvű támogatása folytán - magába fogja ölelhetni, mint azon könyveket, melyeket a magyar tudományos világ első sorban itt fog keresni és megtalálni. Könyvtárunknak, eme tudatos szakkerülségre való törekvését pedig azért is, célszerűnek látom már most a mellősságos és főtisztelendő egyetemes közgyűlés szives figyelmébe ajánlani, mert szerény nézetem szerint a könyvtár-ily, célú és mellett - könyvállományának a külföldi egyházi testületek és könyvtárak részéről való gyarapítására is számíthat.

Tegül jelentem, hogy a könyvtárnak szakkerülség készített példulakatalógusa s. exenfelül betűrendes katalógusa is van. Ez utóbbi azonban egy díszes, bőrkötésű könyv, mely nem közhasználatra való, miért is annak lemásolása szerfelett kívánatos. Exenfelül a könyvtártudomány általános elvei szerint szükség lesz még egy tárgy - (real) katalógusra is, melynek elkészítése azonban meglehetősen hosszú időt fog igényelni. 7

„Baró Ledmaniczky Géza és hitvese, született gróf Degenfeld-Schomburg Berta könyvtára” felavatás ünnepélyének résztvevői:



1. Ullóser: 1. D. Demján Elek, 2. D. Léhótyky Antal, 3. Kelenyi Gyula, 4. Koboróczy Lajos Zsigmond, 5. Némethy Károly, 6. D. D. Kovasz László,
 7. Paulik János, 8. D. D. Raffay Sándor, 9. Pekár Gyula, 10. D. Ivák János, 11. D. Geduly Henrik, 12. D. Pestiny Pál, 13. D. Fekeryarszky Sándor,
 14. D. Bruckner György, 15. D. Tomcsányi Vilmos Pál, 16. vitéz Sarkányi László, 17. D. Benedek Ádám, 18. Baró. Feilitzsch Berthold,
 Ullóser: 19. J. Kapi Péter, 20. D. Némethy Károly, 21. D. Baró Kadavánszky Albert, 22. D. Kelenka Lajos, 23. D. Mastházy Emő, 24. D. Baró Ledmaniczky Pál, 25. Kuthy Dr. S.

III.

A könyvtár felállítására és elrendezésére Kulthy Dezsőné szül. Mika. Mária okl. középiskolai tanár segítségével befejezést nyerve, annak felavatása 1931. évi november 26-án a könyvtárban rendezett esti ünnepély keretében ment végbe, mely alkalmammal, a meghívott és nagy számban megjelent egyházi tisztségviselők és vendégek előtt D. báró Radvánszky Albert, egyetemes felügyelő, az alábbi beszédet tartotta:

Tegen tisztelt Uraim!

Ex a csendes, esti óra, amelyet az egyetemes közgyűlést megelőző bizottsági ülések után a legalkalmasabbnak találtam az egyetemes egyház „Báró Podmaniczky Géza és hitvese szül. gróf Degenfeld-Schomberg Berta könyvtára”-nak felavatására, rendkívüli ünnepi alkalom? Rendkívüli, mert egyházunknak ilyen alkalomban még sohasem volt része. Ünnepivé pedig az avatja ezt az órát, hogy a könyvtár, rendezése befejezés előtt állván, hozzáférhetővé válik egyházunk nyitvánosságára számára.

Mellette, az alkalomból is kifejezünk hálánkat a könyvtár adományozójával, gróf Degenfeld-Schomberg Pál, főgondnok, úrral szemben.

aki legnagyobb sajnálatunkra nem lehetett eléget meghívásomnak, és akit így
nem üdvözölhetünk itt. Az ^{az} lelkinék nemis elhatározása szerezte ezt a rendkívü-
li ünnepi alkalmat: Ténye aranybetűvel írta bele nevét a magyar evangélikus
egyház történetébe.

A hála és köszönet szavával fordulok lélekben báró Pécsay Dezső öb.
egyetemes felügyelő úrhoz is, akit legnagyobb sajnálatunkra szintén nincs szerent-
ésünk körünkben köszönthetni. Neki nagy része van abban, hogy az adományozó
gróf úr erre a nemis elhatározásra jutott. Ez csak fokozza a megbecsülést és
hálat, amellyel egyházunk tiszteletét parancsoló alakját kívülvesszi.

Igen tisztelt Uraim!

Nehem úgy tetszik, mintha ebben a csendes esti órában megszólal-
nának ezek a könyvek és elmondanának nekünk egy darab kelet történetét. Mintha
beszélnének azokról az időről, amikor egyházunk történetében a római katolikus
képtalanok szerepét magánsok kuriai vitték, mint a tudomány, irodalom és
művészet gyűjtőhelyei. Ennek a könyvtárnak alapjai ugyanis több ilyen
gyűjtőmédencéből kerültek ki, és tövödték egybe.

Amikor ezt az egységet alkotórészeire bontom, elém lép távoli múltakból
báró Pécsay Sándornak, az egykori nagyegyetemes felügyelőnek, markáns

alakja, sokoldalú tudományos érdeklődésével. Ugy áll előttem, mint a magyar írók. Berzsenyi Dániel barátján, megénekelt mecénásá, Kőrösi Csoma Sándor buzdítója és támogatója, a Magyar Tudományos Akadémia egyik alapvetője.

Tovább szemlélődve, báró Podmaniczky Lajosnak, az aszói kastély gyűjtőjének, tisztos egyénisége elevenedik meg előttem. A verbeli bibliofil nemcsak nagyszámú, de csupa válogatottan értékes könyvből állítja össze könyvtárát.

És látom a Nagyasszonyt, báró Podmaniczky Gizáné született gräfin Degenfeld-Schomburg Bertát, könyvtártermeiben, ezek között a könyvek között, íróasztalánál ülve, szüntelenül dolgozni. Csakadja ősi erényét, a szellem terrein gyakorolja. Minden érdekli és mindenhez írt. Buvir lelke, finom érzéke, mesterkeze a könyvtárányag sokféleséget egységbe foglalja és céltudatosan fejleszti tovább a gyűjteményt. Mint református, evangélikus férjének egyházához is erős vonzalmat érez és táplál. Legkedvesebb foglalkozása a könyvtárban való munkálkodáson kívül a csillagvizsgálat. Mert szeme, magasabb világok titkait kutatja, azért tud gondolkodása oly emelkedett, hite oly tiszta, élete oly példás lenni. Boldog vagyok, hogy személyesen ismerhettem őt és személyére, mint példaképre, feltekinthettem. Nemcsak képe függ itt, amint íróasztalánál ül és dolgozik, de lelke is itt lebeg ebben a könyvtárban, kedvelt könyvei között. Rójuk le megdicőült lelke előtt ezen alkalomból is a hit és kegyelet adóját?

Ex a könyvtár illusztrációja annak, mint érvényesült a szabad kutatás reformációi elve az evangélikus egyház képtalanjaiban, az ősi evangélikus családok kastélyaiban, és hogy milyen sokoldalú volt a kutatás szelleme, amely lakóikban élt és azok által hatott.

Legyen ez a könyvtár fényező, amelyből az evangélikus egyház kulturális világossága árad ki egyházunk népeink és a magyar nemzeti társadalomnak lelkeibe, életébe.

Exzel a kívánsággal nyitom meg és adom át rendeltetésnek a magyarhoni ágostai hitvallású evangélikus keresztény egyetemes egyháznak ezt a báró Podmaniczky Géza és hitvese született gróf Degenfeld-Schomburg Berta, nevet viselő, lelket hódoló könyvtárát.

A beszéd elhangzása után az egyetemes felügyelő felkérésére az egyetemes levéltáros részletesebben ismertette a könyvtár tartalmát, szakbeszétését és a használatbavételnek és a fejlesztésnek főbb irányelveit.

A felavatási ünnep résztvevői a könyvtár megtekintése után részvételüket a csatolt ívre vezetett sajátkezü aláírásukkal és az ugyanakkor készült fénykép felvételekkel is megörökítették; egyben Dr. Pekár Gyula indítványára elhatározatott, hogy a fel-

avatási ünnepéről jelen alábbban emlékirat készítették?

A felavatási ünnepéről az egyetemes felügyelő, másnap betér-
jesztett jelentésében az egyetemes közgyűlésnek a következőket jelentette:

„A levittár és könyvtár ügyéről a levittáros jelentése számol
be. Nem hagyhatom azonban elhelyitt említés nélkül, hogy a tegnapi
est folyamán vigbement a, Nihal báró Podmaniczky Géza és
hitvese született gróf Degenfeld-Schomburg Berta könyvtára-^{nak}
ünnepélyes felavatása. A könyvtár átszállítása és rendezése körül
D^r Scholtz Os. kár. egyetemes levittáros és könyvtáros, buzgón és
eredményesen fáradozott. Elhelyitt is kifejezem vele szemben ö-
szinte elismerésemet.”

Tudja teljességbe mennie az az áldó kívánság, amely-
lyel az egyetemes felügyelő könyvtárávató beszédét befejezte:

„Legyen ez a könyvtár fényzőró, melyből az evangélikus
egyház kulturális világossága árad ki egyházi ünnepeink és a
magyar nemzeti társadalomnak lelkebe, életébe.”

Baró Kodmaniczky Géza és hitvese, született gróf Degenfeld-Schomburg-Berla kényplára felavatási ünnepélyének résztvevői:



X
egy fiú
és a könyvtáros
fiú arca

Álló sor: 1. Kemény Lajos, 2. D. Kovács Sándor, 3. D^r. Szigethy Lajos, 4. Kiermann Lajos, 5. Kongor Béla, 6. Sandy Gyula, 7. D^r. Böhm Le. sc, 8. D^r. Demján Elek, 9. D^r. Lehel. ky. Antal, 10. Kelenyi Gyula, 11. D. Kreberöngy Lajos Zsigmond, 12. Nemethi Károly, 13. D^r. Kovacs László, 14. Paulik János, 15. D^r. Raffay Sándor, 16. Dekér Gyula, 17. D^r. Deák János, 18. D. Geduly Henrik, 19. D^r. Pesthy Pál, 20. D. Kapi Béla, 21. D^r. Nemethy Károly, 22. D. báró Radwits. ky. Albert, 23. D^r. Kelenka Lajos, 24. D^r. Mesterházy Ernő?

„Baró Podmaniczky Géza és hitvese
született gróf Degenfeld-Schomburg Berta könyvtára”
felavató ünnepélye résztvevőinek aláírása!

D. Dr. Ravan László	Dr. Mészáros Alad	Dr. Kémethy Károly
Dr. Gedöly György	Dr. Nagy Mária	Dr. Kovács László
Dr. Japó Kéla	Dr. Papp György	Dr. Papp János
Dr. Raffay Sándor	Dr. Pongrácz	Dr. Székely Bert
Dr. Székely Bert	Dr. Réményi János	Dr. Székely Bert
Dr. Székely Bert	Dr. Székely Bert	Dr. Székely Bert
Dr. Székely Bert	Dr. Székely Bert	Dr. Székely Bert
Dr. Székely Bert	Dr. Székely Bert	Dr. Székely Bert
Dr. Székely Bert	Dr. Székely Bert	Dr. Székely Bert
Dr. Székely Bert	Dr. Székely Bert	Dr. Székely Bert

Sándy Székely

Stetnér

Nikolaus Andor

Spilitsch, Berthold

Sunderhook

Speberig, Louis

Stutky, Desoné

Střížický, János

Stokholy, János

Wimmer, János

Pekáry, János

Jantický, János

Kusky, János

vitéz Larkányi, János

Pol. Polmanický, János

J. Mészáros, V. Sándor

J. Zemplényi, János

St. Mészáros, János

J. Sándor, János

